

fertur, vt bene notat P. Fagundez *ſupra* s. 8. ex P. Leſſio illud deducens cum ea limitatione locuto verbis illis: *quia cauſa non eſt cur alter iniuſi ſi priuatus: unde inſiſte queri non poteſt ſibi ab eo fieri iniuriam.* Hac ille. Si ergo in oppoſitore iniquum fundamentum pro adiudicatione fuit, non iudicat probabile P. Fagundez poſſe Cathedralam retinere: qui, etiam vbi talis iniqua oppoſitio deeſt, ſi ſententia ſecundum ſe iniqua ſit, iudicat Cathedralam retineri non poſſe ab eo, qui iniquam eſſe cognoſcit, quam ait communiter tenere Theologos, vt videri poteſt n. 9.

Leſſius.

Oppoſitam probabilitate non deſtitutam.

Munera vis nomine non veniunt.

Diana.

Ex collatione ualida, facta minus digno, arguitur, in Beneficiis.

viſum eſt commodiſſimum, vt honoribus & ſtipendiis Profeſſores donarentur. Quod cum certiffimum ſit, non videtur negari poſſe ſatis probabiliter argui ex vno ad aliud; vt ſcilicet quod in Beneficiis eſt ſufficiens vt valida collatio ſit, non obſtante oppoſitione, in Cathedralis etiam poſſit admitti.

Rationes alia pro eodem.

110 Pro quo etiam facit, vt quis ſe ad reſtituendam Cathedralam obligatum exiſtimet, debere minus dignum ſe etiam reputare: quod quidem vix erit qui ſibi perſuaſerit, iuxta Martialis illud:

Autum, & opes, & rura frequens donauit amicus: Qui velis ingenio cedere, rarus eris.

Martialis.

Si ergo comparatione amici hoc accidit, quid aduerſarij comparatione? Quando etiam dignitas non ex ingenio ſolum, ſed ex pluribus aliis coaleſcit. Iam ergo circa exceſſum, vt ille retentioni Cathedralæ obſtet, non vertitur quaſtio, ſed, an exceſſu etiam non exiſtente, iniqua illa ſit ob iniquum acquisitionis modum. Et vt non ſit talis, qui ad reſtitutionem obliget, adducta probabiliter oſtendunt: ſicut & id, quod ex P. Thoma Sancio adduximus *numer. 101.* ſcilicet ſubornatum validè ſuffragari, dum per ſententiam iure ſuffragij non priuatur, & ita validam eſſe electionem reſpectu eius, pro quo ſuffragium fertur, omnino eſt conſequens, quia neque ille eſt voce paſſiua priuatus. Hæc vt talium conſcientiis conſulatur.

De Vniuerſitatibus Societatis IESV.

111 **D**ico ſeptimò. Qui in Vniuerſitatibus Societatis Gradum accipiunt, in omnibus debent Vniuerſitatibus recipi, & admitti ſicut alij, qui in Europæ Vniuerſitatibus Gradum aſſequentur. Id conſtat ex tenore Bullæ Urbani Octauij, cuius conſeſſio perpetua eſt, & in Regio Indiarum Conſilio regiſtrata. In ea enim dicitur vt Gradus tales in omnibus & vbi que ſuffragentur, ſicut alibi recepti. Præterea, Non ſine iniuria dictarum Vniuerſitatum videtur talis repulſa fieri, cum admittantur alij, in quibus Gradus exigua litteraturæ argumenta communiter reputantur. Is qui Abulæ Doctorem gradum oſtendit, ad incorporationem admittitur, cum tamen nullum experimentum ſufficientiæ præceſſerit, vel omnia ſuperficialiter ſint peracta. Ille autem repellitur, qui poſt experimenta omnia exactiſſimè decurſa, Gradum eſt conſecutus. Quis hanc non videat & miretur iniuriam? Ad quid Rex noſter conſeſſionem prædictam à Pontifice poſtulauit, ſi ita illa parui facienda eſt, vt Doctores pro non Doctoribus habeantur? Non ſic certe Regium Indiarum Conſilium, in quo Gradus dicti magni ſunt, & eorum merito Doctores huiusmodi præferuntur. Si quis ergo humanus reſpectus ad hanc obſiſtentiam permouet, non eſt à reatu culpæ liber, quidquid de bonâ fide ſit, quæ in multis non damnabilem illam reddet, vt eſt æquum de probitate ipſorum ſuſpicari. Vide Thomam Hurradum *Tract. 12. numer. 1620.* pro Vniuerſitate S. Thomæ Hiſpalenſis deſertante; quæ enim adducit Indiciſ noſtris poſſunt applicari.

Aſſertio 7. Graduum in Societate Vniuerſitatis accipiuntur, in aliis acceptandam.

Aſſertio 8.

112 Dico octauò, Epifcopi Indiarum nequeunt

Indiarum Epifcopos non poſſe Gradus conferre. Et forma non ſeruata corrumpit actus, vt dictum alius, & eſt apud Scriptores obuium. Videndi Cardinalis Tuſcus *Lib. F. verb. Forma.* Marius Antoninus *Lib. 1. Variarum Reſolut. 26. numer. 3. & Lib. 2. Reſolut. 11. numer. 4. & 5. & Reſolut. 48. numer. 17. & Reſolut. 92. numer. 4.* Petrus de Luna *Conſilio 34. numer. 18.* Dom. Solorzanus *Tomo 2. Lib. 2. Cap. 7. numer. 19. & 20.* Vbi quòd in dubio intelligitur eſſe ſubſtantialis, ita vt eius omiſſio actum vitiet, præſertim cum lex ex tali formâ præſtat aliquem certum finem, ſeu effectum, qui, ſi ea omittatur, non poteſt obtineri. Et quòd forma attenditur magis quam ratio. *Et Cap. 26. numer. 46.* Vbi quòd formæ defectus maior ſit quam ſubſtantia, & quòd à lege requiſita non poteſt per æquipollens adimpleri, & quòd debet attendi magis quam ratio, & quòd ex minimo eius defectu actus reſcindatur, ſeu reſoluatur: vbi de conſeſſione Principis agit, & omnia prædicta multis Textibus & Auctoribus illuſtrat & roborat, ſicut & alij paſſim. Videndus etiam in *Politica Lib. 3. Cap. 28. pag. 448. Col. 1.*

Indiarum Epifcopos non poſſe Gradus conferre.

Forma quantu vis.

Specialis applicatio ad præſentem caſu.

Non bene arguitur in alia collatione per ſufficientiam, ſine ceteris.

Non poſſe in hoc diſpenſari.

paſſum vulnerare illam quis non videat omni eſſe contrarium æquitati? Sed certè neque pro caſu aliquo apparet modus, quo id poſſit ſeruata æquitate præſtari. Rogo enim cum Epifcopus diſpenſat, & Gradum conſert ei, qui nihil præter ſufficientiam habet, in qua poteſtate hæc faciat? Si virtute Bullæ, ergo ſeruari debent ſaltem ea, quæ vt ſubſtantialia in illâ requiruntur. Illatio eſt euidentis. Rogo iterum quamnam hæc ſubſtantialia ſunt? Si dicatur eſſe ſolam ſufficientiam, id fanè ſtare nequit, quia in nullâ Vniuerſitate ſolius ſufficientiæ ratio habetur ad Gradum conferendos, ſic enim earum frequentia tolleretur, cum poſſent Scholaſtici ſuis in domibus, vel priuatis aliis diſcere, & ſic ad Gradum properare. Aliquid ergo vltèrius neceſſarium eſt: nec videtur quid illud eſſe queat, niſi curſus & approbatio, iuxta formam in Bullâ deſignatam. Præterquam quòd ſi ſola ſufficientia ad ſubſtantiam pertinet; ergo & ea ſtante, etiam ſine Bullâ poterit Epifcopus conferre Gradum, quia ſimiliter poterit in eo diſpenſare; cum ſit eadem ratio: quod tamen dici nequit, & de quo *numer. 117.*

116 Vnde & altera, quæ adhiberi poteſt, reſponſio conuellenda, ſi videlicet dicatur Gradum conferri, non virtute Bullæ, ſed ſua ampliſſimâ poteſtate. Potestas ſiquidem Epifcoporum ad conferendos Gradus non præualeat, quia id ſolius eſt Pontifici auctoritate roboratâ, cum Sedes Apoſtolica eam ſibi facultatem reſeruarit. Eſt inſuper, pro Indiis præſertim, Regia facultas neceſſaria: quæ neceſſitas ita vlu comprobata eſt, vt etiam facultates Pontificiæ, quæ pro conferendis Gradibus à Sede Apoſtolica emanarunt, quorum plures extant in Bullis authenticis Societatis, ſine Regis conſenſu minimè executioni tradantur. Et quidem cum Rex ipſe pro facultate ad conferendos Gradus Pontifici ſupplicarit, idque ex Conſilio Supremo Indiarum Senatûs; ſatis aperte ſignificat non eſſe in Epifcopis Indiarum huiusmodi poteſtatem. Eſt inſuper pro diſpenſatione in lege Superioris cauſa neceſſaria ad illius valorem, vt eſt communis Doctõrum ſenſus, qui videri poſſunt apud Dianam *Parte 8. Tract. 3. Reſolut. 19.* P. Azorium *Tomo 1. Libr. 7. Cap. 18. Quæſt. 6.* dicentem eſſe omnium Iuriſperitorum, & apud Dom. Barboſam *circa Cap. 8. Seſſion. 25. Concilij Trid. de Reformat.* vbi pro eo habetur expreſſa decifio, dum ſic dicitur: *Quòd ſi vrgens, inſtaque ratio, & maior quandoque vtilitas poſtulauerint cum aliquibus diſpenſandum eſſe, id cauſâ cognitâ, ac ſumma maturitate, atque gratis, à quibuscumque, ad quos diſpenſatio pertinet, erit præſtandum; aliterque facta diſpenſatio ſurſcripta cenſeatur.* Tunc ſic, Ad diſpenſandum in caſu noſtro nulla eſt vrgens iuſtaque ratio, aut notabilis vtilitas: non ergo diſpenſatio valida eſt. Maior quam ſit certa iam conſtat. Minor oſtenditur: quia ij, qui Ordinarij auditores in ſcholis Societatis non fuerunt, nihil vrget vt Gradus conſequantur, neque in eo eſt notabilis vtilitas reſpectu Eccleſiæ Dei: quidquid enim poſt Gradum facere poſſunt, etiam poterunt ſine illo. Quòd vero ad prætenſiones ſuas id deſit, nullius conſiderationis eſt ad formam à Pontifice præſcriptam violandam. Non enim vtilitas perſonalis attenditur, ſed Eccleſiæ, niſi in iis, quæ ad animæ ſalutem ſpectant,

Poteſtatem Epifcopi ad id ſuam ampliſſimam non extendere, præſertim in Indiis.

Ex defectu cauſa etiâ futuram in nullam diſpenſationem.

Concilium Trid.

Perſonalis vtilitas non attenditur.

ſpectant, iuxta communem Doctorem intel-
lectura apud Barboſam de Poſſe. Epifc. Allegat. 57.
num. 8. Pro quo & P. Thomas Sancier de Marri-
monio Lib. 8. Diſput. 18. num. 8. & Diſputat. 19.
num. 35.

Pro Epifco-
pis an ſa-
craſententia,
de doctrina
de diſpen-
ſationis va-
lore bona
fide ſacta.

R. Azor.

Quid pro
praxi a
Religioſis
Societatis
praſtantur

Aſſertio
vlt. Reli-
gioſos ſuf-
fragari
poſſe pro
oppoſitori-
bus ſua
Religionis.
Et quam
illarum
litteratura
vtilis Ec-
cleſia ſit.

Cap. Su-
per ſpe-
cula, de
Magiſtris.

117 Illud tamen pro ſe Epifcopi viden-
tur habere, quod ſcilicet ipſi iudicant id fieri poſ-
ſe, ſuntque viri docti, & alios habent ſecum ſen-
tientes: quando autem bona fide Prælati iudi-
cant ſibi licere diſpenſationem, valere illam,
licet reuera cauſa ſufficiens non ſit, tenent P. A-
zor ſupra. & cum eo P. Sancier Lib. citato, Diſpu-
tat. 17. numer. 8. qui eum ſic citat. Lib. 7. Inſti-
tut. mor. Cap. 29. quaſt. 6. cumque Tomum aut
Partem non indicet, laborabit equidem lector
omnes euoluens, & non inueniet, eum & aliàs
falſa citatio ſit. Loco ergo à nobis indicato (quem
neque cura fuit P. Palao reſpicere, ſed vt inue-
nit, protulit Tomo 1. Tract. 3. Diſput. 8. Puncto 8,
§. 2. numer. 5.) §. 1. ita ſcribit: Si Prælati bona
fide aliquem lege ieiunij ſoluit, putans inſtam cauſam
ſiſſe ad id faciendum, non peccat, & relaxatio pro-
deſt, quia facta eſt bona fide. Sic ille. Quod & te-
nent P. Reginaldus, Merolla, & Villalobos apud
Dianam ſupra Reſolut. 2. Sed cum Regium Con-
ſilium ſecus iudicet, & ita de Regis conſtet vo-
luntate, ac conſequenter Pontificis, qui conſe-
ſionem ſuam iuxta Regiam ſupplicationem exhi-
bit, non videtur quomodo bona eſſe fides poſ-
ſit, & probabile pro eo fundamentum. Quod ſi
nihilominus inſtent, quid ſit è re nata faciendum
Superiores Societatis indicabunt. Nec dampnan-
di ſi ad vitandas ſimilitates, & indignationem E-
piſcoporum declinandam, aliquando conſue-
ant, & examini expoſitos, ſi inuenti fuerint ſuffi-
cientes, approbent, vrbana cautione præmiſſa,
in quo non magnum videtur eſſe periculum, cum
forma dicta Sacramentalis non ſit, à qua Chara-
cter pendeat, aut alterius ſubſtantia Sacramenti.
Cum etiam ſententia Bordon ſit, quam Diana
probabile affirmat, duos alios pro eadem Au-
ctores adducens Parte 12. Tract. 1. Reſolut. 95.
qui dicunt Epifcopos pro ſuis Epifcopatibus poſ-
ſe creare Doctores. Vbi quod Diana ait, ſcilicet
opinionem dictam non eſſe intra Italiam præcti-
cabilem, Indiis poteſt adaptari.

Circa Religioſos Reſolutio poſtrema.

118 Deo Tandem Religioſi ius ſuffragij in
oppoſitione ad Cathedras habentes
tuta conſcientiâ poſſunt pro oppoſitoribus ſua
Religionis ſuffragari. Id probo. Quia generaliter
loquendo tales ſunt digni, & ita currit ſuperior
doctrina numer. 106. & 109. quam Religioſi vt
probabilem ſequi poſſunt. Supra generalem au-
tem rationem illam eſt aliquid, per quod verofi-
millior comprobetur, quod ſcilicet cum dignitate
concurrat reſpectus Religionis, qui locum ali-
quem debet in iſtis habere; dubitari enim nequit
ad commune bonum conferre vt Religionis viris
litteratis abundent, in quibus Philoſophiæ ac
Theologiæ ſtudia præſertim florent, ad fidelium
ſalutem multipliciter opportuna. Qui cum docti
fuerint in Dei Eccleſia velut ſplendor fulgeant firma-
menti, ex quibus poſtmodum copia poſſit haberi Do-
ctorum, qui velut ſtella in perpetuas æternitates man-

ſuri, ad iuſtitiam valeant plurimos erudire. Quæ ſunt
verba Honorij Tertij in Concilio Generali, &
habentur in Cap. Super ſpecula, quod eſt finale
de Magiſtris, de quo & dictum aliàs. Hunc ergo
ſplendorem ſi Religioſi accurent, honeſta debet
talis haberi cura, ſi circa Cathedrarum aſſectio-
nem modis debitis, & Religioſâ circumſpectione
dignis applicetur. Sicut ergo qui dignum ſe re-
putat ex illis, annuentibus Prælati, oppoſiti-
onem facere poteſt, aliorum oppoſitorum merita
ſcrupuloſius non diſcernendo, iuxta dicta n. 110.
ita & conreligioſi eodem modo ſe gerere poſ-
ſunt, quia omnes vnium corpus efficiunt, & cor
vnum atque anima vna eſſe debent, iuxta ſui ſta-
tus perfectionem. Quæ quidem id in eis exigit,
quod ſi deſit, non ſine grauiffimis ſcandalis ſtare
poterit. Cum ergo reſpectus dictus aliquid ope-
rari poſſit, ſuppoſitâ aliàs oppoſitoris dignitate,
ex hoc illa accreſcit, vnde vota in eum poſſunt
ſine ſcrupulo conuenire.

119 Erit autem minimè tolerandum, ſi con-
tra iuſtitiam aliquid peragatur. E.g. ſi negotia-
tione pecuniaria, aut aliàs obtineatur, vt non ma-
triculati, neque curſus neceſſarios ad gradum
Bacchalaureatus habentes, & penitus in facultate
Cathedræ, de qua agitur, inſufficientes, prædi-
ctum recipiant Gradum, ſi ſe fingant aliqui Sa-
cerdotes ad qualitatem addendum, ſi bis ſuffra-
gentur, ſi alij pro aliis ſupponantur, ſi ſit elap-
ſum tempus, pro quo Gradus dictus ſuffragandi
ius tribuit, & alià, quæ ignorare nequeunt, qui
mediocrem legis diuinæ notitiam naçti; quantò
id potiùs, qui inter primarios recenſeri geſtiunt
litteratos? Videndus P. Thomas Sancier Lib. 2.
Conſil. mor. Cap. 1. Dnb. 52. n. 5. & ſeqq

Contra iuſ-
titiam mi-
bil per-
agendum,
oſtenditur.

De iſ, qui
ante editam
non exiſti-
munt in ca-
ſuitate.

Et de non
habentibus
omnia re-
quiſita ad
Gradum.

120 Circa eos verò, qui ante Edictorum
affixionem in Ciuitate non exiterunt, non ita
videtur certum: quia Conſtitutio, eſt id pro-
hibeat, non videtur actum inualidare: neque
circumſtantia illa tanti momenti apparet, vt ad
forum etiam conſcientiæ pertingere debeat, vt
certum affirmari. Illud eſt tamen probabile, quòd
ſi alicui ſine requiſitis per Conſtitutiones Gradus
conferatur, qui tamen ſufficiens ad illum ſit, ſuf-
fragari poteſt, & iurare verbis æquiuocis, ſicut de
ſubornatis diximus numer. 101. Id quod ex P.
Sancio colligo, qui Dubio citato num. 9. ait eum,
qui eſt Auditor ordinarius, licet alia requiſita non
habeat, ſuffragium præſtare poſſe, quia habet
quod eſt ſubſtantiale. Atqui in caſu noſtro etiam
habet quod ſubſtantiale eſt: poteſt ergo votum
præſtare,

121 Verum quidem eſt eundem Patrem
cum aliis, quos citat num. 5. docere eum, qui cum
non ſit Auditor ordinarius talis facultatis, ſcilicet
per maiorem anni partem, ſurtim ſe ingerit ad
ſuffragandum, & ſic eſt cauſa vt aliquis amittat
Cathedram, teneri reſtituere. Quod quidem vi-
detur intelligendum, etiam ſi ſufficiens ſit, ob ra-
tionem inſinuam ab illo, quia aliter quàm per
ordinarios curſus non ſit quis pars huius Vniuer-
ſitatis: ſin minus quilibet prætergradiens, ſi ſuf-
ficientiam habeat, votum præbere poterit, ſi ſe
furtim ingerat: quod conſtat dici non poſſe.
Sed hoc non obſtat, quia ille, qui ordinarius Au-
ditor non eſt, ſuffragari nequit, etiam ſi ſufficiens,
quia membrum Vniuerſitatis non eſt: Atqui ſi,
quæ

Non eſſe
idem de
eo, qui or-
dinarius
auditor
non eſt, ſi
cet ſuffi-
ciens.

qui Gradum cum ſufficientiâ ſuſcepit, & ſi ordi-
narius auditor non fuerit, membrum eſt Vniuer-
ſitatis; poteſt igitur ſuffragari. Eſt autem pro eo
manifeſta mens eiſdem Patris ſupra Dub. 57.
num. 14. & 15. Vbi reſoluit contra aliquos eum,
qui Gradum recipit non habens curſus neceſſa-
rios, validè eum recipere, nec peccare mortaliter,
ſecluſo iuramento, ſi aliàs ſufficientiam neceſſa-
riam habeat. De quo etiam diximus numer. 89.
id quod huic poteſt intento deſeruire. Et hæc
occaſione vigeſimi primi Concordiæ Capituli
ſunt ſatis circa Indicas Vniuerſitates, vt ſilum iam
abruptum connectamus.

Circa Vigeſimum primum Concordatorum
Capitulum alia item nonnulla.

Inromiſſo
in negotia
prohibetur.
Vbi de pa-
trocinio
oppoſitorum
ad Cath-
edras.

Preces pro
qui quando
habentur.

Reſpectu
Inquiſito-
rum metu
eſt cadens
in conſtan-
tem virum
ratione il-
larum.

Vnde illius
ratio ſu-
mat.

122 Sic in illo poſt expoſita circa prohibi-
tionem de Gradibus Vniuerſitatis:
Ni ſe entremetan en coſas ſemejantes, ni en negotio
de gobierno, que no tocan à ſu miniſterio. Quæ ſunt
hæc ſimilia, in primis dicere poſſumus talia eſſe,
ſi quando oppoſitiones ad Cathedras contin-
gant, patrocinium alicuius ex oppoſitoribus ſuf-
cipiant, vocantes eos, qui ius ſuffragij habent, &
vrgendo precibus, quæ in perſonis talibus non
poſſunt non vim ſpecielem habere ob metum re-
uerentialem. Licet enim plures Doctores dicant
preces, vt vim habeant incutiendi metum cadem-
tem in virum conſtante, debere eſſe vehemēt-
ter importunas, & ſæpiùs repetitas, vt videre eſt
apud Bonacinam Tomo 1. Quaſt. 3. de impedimen-
tis Matrimonij, Puncto 8. numer. 6. §. Adde cum ali-
quibus. Vbi præſertim P. Leſſium ſuis ferè verbis
loquentem inducit Libr. 7. Cap. 17. Dub. 6. §. 1.
Si tamen preces, qualescumque ſint, eundem ha-
bent effectum, de illis eſt ſimiliter vis eadem præ-
ſumenda. Cum ergo timor malæ tractationis, &
diuturnæ offenſionis, cum aſperitate vultus &
verborum, pro ſigno metus cadentis in virum
conſtante apponatur, & hic accidere poſſit, ſi
precibus etiam non repetitis obſequatur quis,
idem eſt de illis penitus aſſerendum. Inter com-
munes autem reuerentiales metus, ille, qui reſpe-
ctu Inquiſitorum accedit, non inſimum locum
tenet, & fortè inter primarios computandus, mul-
tùm circa hoc influente verà aut falſâ hominum
exiſtinatione, à qua non poſſunt facilè reuocari.
Siue enim ex vero fundamento, ſiue ex qualitate
perſonæ ſit, tenaciter apprehendentis, malum cõ-
ſiderabile timeatur, eadem eſt ratio in ordine ad
intentum, de quo agimus, vt bene P. Leſſius ſu-
pra §. Reſpectu gratis, ex quo & aliis Bonacina
§. citato eam regulam ſtatuentibus, metum non
eſſe metiendum ex cauſa, à qua oritur, aut ex
natura rei, ſed potiùs ex perſona, cui incutitur,
de quo etiam dictum aliàs, & pro quo item vi-
dendus P. Aggidius de Sacramentis, Diſput. 28. Dub.
2. P. Dicaſtilus Lib. 2. Tract. 3. numer. 116. &
ſeqq. vbi de metu reuerentiali reſpectu cuiuſcum-
que auctoritatem & poteſtatem habentis, P. Bau-
ny Tomo 1. Tract. 12. Quaſt. 20. vbi de metu gra-
ui ob apprehenſum malum loquitur: qui & vi-
dendus poſt principium. §. Tertio eſt neceſſe, vbi
bene cum Nauarro ſtatuit, non alterius eſſe,
quàm viri ſapientis de natura ac qualitate me-
Theſauri Indici Tom. II.

tus iudicare: Confeſſarij inquam in foro con-
ſcientiæ; & iudicis in externo, quia omnino à
circumſtantijs pender. Et Deciſio Rotæ apud
Dianam Parte 11. fol. 610. & ſeqq. vbi Profeſſio
annullatur ob metum reuerentialem nepotis re-
ſpectu patruj, & Doctores in patrociniũ pluri-
mi congeruntur. Et obſeruandum Doctores, qui
preces vehementes & repetitas ad metum dictum
requirunt, de illis loqui, quando præter earum
moleſtiam nihil præterea timetur: vbi autem al-
terius damni timor accedit, repetitio illa & vehe-
mentia neceſſaria non eſt, ob rationem dictam;
ſufficit enim ſeria poſtulatatio, quam homines gra-
ues adhibere ſemel tantum ſolent, quia contra
eorum auctoritatem eſſe videtur iterata. Videatur
Baſilius Legionenſis Lib. 4. de impedim. Ma-
trim. Cap. 5. & Dom. Villaroel Parte 1. Pacifica
gubernat. Quaſt. 3. Artic. 5. numer. 20. vbi ſic lo-
quitur: Es ſaber poco de Clerigos y Obiſpos, quere
que ſe repitan los ruegos. Sic ille. Quod caſui noſtro
venit omninodis applicandum.

Dom. Viol-
laroel.

De patro-
cinio Com-
mendatariorum.

Obligatio
reſtitutio-
nis.

123 Deinde. Similia, quibus ſe immiſcere
Inquiſitores prohibentur, ſunt patrocinia Com-
mendatariorum, eorum ſcilicet, qui acceptâ à
Mercatoribus pecuniâ, in Hiſpaniam ſe confe-
runt, empturi merces, & negotia alia tractaturi.
Mercatores enim poſſunt aliquando minus quàm
vrgere, vt huic ſibi familiari ob amicitiam,
vel alium reſpectum, copiam auri & argenti com-
mittant: ſicut & alios, qui pro diuerſis cauſis co-
piam etiam ingentem tranſmittunt, ad quod ſæ-
piùs Religioſi tenentur, ob varias pietatis & iu-
ſtitia rationes. Quod quidem negotium valde
periculoſum eſt, quia Commendatarij parum ſe
fideles exhibent, & cum ſubodorari hoc Mercato-
res non ægrè poſſint, dum ad commendatio-
nem talem compelluntur, grauibz ſe iacturis ex-
ponunt, quod non ſemel experientia comproba-
uit. Non audent tamen Inquiſitorum petitioni
reſiſtere, quia id timent, quod de ſuffragatoribus
pro Cathedris nuper dicebamus. Et hic quidem
maior eſt timor debet propter reſtitutionis o-
bligacionem, ad quam in Cathedris non teneri
probabile eſt ob fundamenta, de quibus n. 108.
& ſeqq. In caſu autem præſenti tale aliquid non
apparet, quia ſunt cauſa damni abſolutè, quod
nullo modo rationabiliter debebat pati, qui in
illud conſentit, cum nulla ſit inter eum & alium
comparatio, ſicut inter dignum & digniorem;
vnde currit communis regula in materia reſtitu-
tionis, & lex Aquilia de damno dato. Videatur
P. Palao de Iuſtitia & Iure Diſput. 4. de Commu-
tatione, Puncto 15. num. 10. Vbi obligacionem re-
ſtitutionis ex vi & metu quomodocumque con-
tingant, bene oſtendit.

124 Nihilominus excuſari ab illa poſſunt.
Primo ex bona fide, quam eſt credibile habere vi-
ros tantos, dum hæc gerunt. Secundo. Quia hoc
non omnino inuiti faciunt Commendantes, dum
ſic gaudent Inquiſitores ſibi beneuolos reddere,
vt ipſi in eodem genere aut alio fautores me-
reantur. Tertio. Quia nullus voluntati Inquiſito-
ris obſequitur animo ipſum ad compensationem
damnorum obligandi. Quarto. Quia reſtitutio
talis non eſt in vlt, neque quicquam de illa cogi-
tat. Tandem; Quia aliquomodo ſuſtineri poteſt
preces non inducere metum cadentem in con-
ſtante

A qua ex-
cuſantur,
multiplici-
ex capite